

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจภาคเหนือ*

(ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 : พ.ศ. 2540 - 2544)

ลือชัย จุลาลัย และคณะ

1. ผลการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ

ภาคเหนือเป็นภาคที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่ถึง 1 ใน 3 ของพื้นที่ประเทศและมีประชากรถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั่วประเทศ และมีผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของภาคประมาณร้อยละ 13 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) การพัฒนาที่ผ่านมาสภาพทางเศรษฐกิจของภาคเหนือมีการเปลี่ยนแปลง ดังต่อไปนี้

1.1 เศรษฐกิจภาคเหนือในปัจจุบัน

ผลการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจของโลกที่ไปในทิศทางการค้าเสรี และมีความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มต่างๆ ในโลก ประกอบกับนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคของรัฐบาล มีผลทำให้เศรษฐกิจภาคเหนือมีโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากสาขาภาคการเกษตรที่เดิมเป็นสาขาหลักมีสัดส่วนถึงร้อยละ 30 ของผลผลิตรวมในภาคเหนือในปี 2532 กระจายไปสู่สาขาภาคอุตสาหกรรม และบริการเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามจากการพัฒนาที่ผ่านมา ภาคเหนือได้รับผลพวงจากการพัฒนาไปตามภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากมีข้อได้เปรียบศักยภาพในการแข่งขันด้านปัจจัยการผลิตได้แก่ ค่าที่ดิน แรงงาน ยังมีต้นทุนต่ำ มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ แต่บัดนี้ ศักยภาพดังกล่าวได้เริ่มถดถอยลดน้อยลง โดยเฉพาะศักยภาพด้านการเกษตรมูลฐานที่ประเทศเพื่อนบ้านกำลังพัฒนา และมีข้อได้

เปรียบในการแข่งขันมากกว่าไทยในด้านปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนต่ำกว่า

1.2 ภาคเกษตรกรรมลดความสำคัญ บริการขึ้นนำแทนที่

การลดลงของสัดส่วนการผลิตในภาคเกษตรกรรมจากร้อยละ 30 ในปี 2532 เหลือร้อยละ 21.3 ในปี 2537 ถูกทดแทนด้วยการทวีความสำคัญของภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคของรัฐ การพาณิชย์กรรม ตลอดจนภาคธุรกิจการเงินการธนาคาร และธุรกิจบริการของภาคเอกชน มีสัดส่วนที่สำคัญโดยเฉพาะในช่วงปลายแผนฯ 6 ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 8.1 และภาคบริการมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 43.8 และในปี 2537 ก็ยังคงมีสัดส่วนที่สูงคือ ร้อยละ 42 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมก็ได้เพิ่มสัดส่วนเป็นร้อยละ 13.9 ของมูลค่าการผลิตรวมของภาค

1.3 เสถียรภาพอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่แน่นอน

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีอัตราเพิ่มขึ้นและลดลงมีเสถียรภาพไม่แน่นอน

ในช่วงแผนฯ 6 เศรษฐกิจภาคเหนือ มีอัตราการขยายตัวสูงชันมากที่สุด โดยเฉลี่ยร้อยละ 6.76 เช่นเดียวกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉลี่ยร้อยละ 10.9 และในช่วง 3 ปี

* จาก "แนวทางการพัฒนาภาคเหนือ : ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีนาคม 2540

แรกของแผนฯ 7 เศรษฐกิจภาคเหนือมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 6.23 ซึ่งต่ำกว่าอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยของประเทศที่มีอัตราการขยายตัว 8.45 ครั้งปีแรกของปี 2539 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือมีแนวโน้มชะลอตัวลงมาก โดยเฉพาะภาคการก่อสร้างที่อยู่อาศัยการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค เพราะการลดลงของรายได้จากแรงงานที่ไปทำงานในต่างประเทศและผลของภาวะน้ำท่วมปลายปี 2538 นอกจากนี้ภาวะอัตราการเติบโตการส่งออกที่ลดลงในภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจภาคบริการที่ซบเซาลง ในปี 2539 มีส่วนทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือในปี 2539 ชะลอตัวลงและส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงปัจจุบัน

1.4 รายได้เฉลี่ยของประชากรภาค

เหนือเพิ่มขึ้นแต่ยังต่ำกว่ารายได้

เฉลี่ยของประเทศ

ในช่วงแผนฯ 5 จนถึงปี 2537 รายได้เฉลี่ยของประชากรภาคเหนือมีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตลอด โดยในช่วงแผนฯ 5 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 11,988 บาท และเพิ่มขึ้นเป็น 18,616 บาทในช่วงแผนฯ 6 ส่วนในช่วงแผนฯ 7 รายได้เฉลี่ยของประชากรคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 28,766 บาท ถึงแม้รายได้เฉลี่ยของประชากรได้เพิ่มขึ้นมาตลอด แต่ปรากฏว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรภาคเหนือยังคงต่ำกว่า และมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งประเทศ โดยมีสัดส่วนต่อรายได้เฉลี่ยของประชากรทั้งประเทศเพียง 0.62 : 1 ในช่วงแผนฯ 5 0.53 ในช่วงแผนฯ 6 และ 0.46 ในช่วงแผนฯ 7 และคาดว่าจะมีแนวโน้มสัดส่วนลดลงเหลือเพียง 0.40 ในช่วงของแผนฯ 8

1.5 การกระจายรายได้

(1) รายได้ประชากรเขตเมืองสูงกว่าชนบทถึง 3 เท่า

รายได้ของประชากรในภาคเหนือโดยรวมได้เพิ่มขึ้นมาตลอด แต่ปรากฏว่าความแตกต่างของรายได้ของประชากรในเขตเมืองและชนบทมีความแตกต่างกัน 2.6 : 1 เท่าเพิ่มขึ้นเป็น 3.09 : 1 ในปี 2535

(2) รายได้ประชากรภาคเกษตรกับนอกภาคเกษตรมีแนวโน้มห่างกันมากขึ้น

สัดส่วนรายได้ประชากรนอกภาคเกษตรสูงกว่ารายได้ประชากรภาคเกษตรมาตลอด โดยในช่วงปี 2524 - 2531 ความแตกต่างของรายได้ประชากรทั้งสองภาคมีแนวโน้มดีขึ้น กล่าวคือช่องว่างหรือความแตกต่างได้ลดลงจากอัตราส่วน 1 : 3.5 ในปี 2524 เป็น 1 : 2.9 ในปี 2529 และ 1 : 2.4 ในปี 2531 แต่ในปี 2534 ความแตกต่างของรายได้ประชากรภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรกลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากเป็น 1 : 3.6

(3) รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนสูงกว่าภาคเหนือตอนล่าง

ในปี 2532 รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเท่ากับ 18,727 บาท ใกล้เคียงกับภาคเหนือตอนล่าง 18,457 บาท แต่มีแนวโน้มแตกต่างกันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนถึงปี 2537 รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเท่ากับ 35,168 บาท ในขณะที่ภาคเหนือตอนล่างมีเพียง 27,521 บาท

(4) รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในพื้นที่กลุ่มจังหวัด

รายได้เฉลี่ยต่อประชากรในพื้นที่ 4 กลุ่ม จังหวัดมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ พื้นที่กลุ่มที่ 1 มีรายได้เฉลี่ยประชากรในปี 2537 สูงสุด 44,222 บาทต่อคน รองลงมาคือกลุ่มจังหวัดที่ 2 เท่ากับ 31,130 บาทต่อคน กลุ่มจังหวัดที่ 4 มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรมากเป็นอันดับสาม 25,017 บาทต่อคน และกลุ่มจังหวัดที่ 3 มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรน้อยที่สุด 24,521 บาทต่อคน

ภาคเหนือได้จำแนกพื้นที่สำหรับการพัฒนาในช่วงแผนฯ 8 ออกเป็น 4 กลุ่มจังหวัด

กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย 4 จังหวัดคือ เชียงใหม่, ลำพูน, ลำปาง, แม่ฮ่องสอน

กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ นครสวรรค์, อุทัยธานี, กำแพงเพชรและตาก

กลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ เชียงราย, พะเยา, แพร่, น่าน และอุดรดิตถ์

กลุ่มที่ 4 ประกอบด้วย 4 จังหวัด คือ พิษณุโลก, สุโขทัย, พิจิตร และเพชรบูรณ์

2. ประเด็นปัญหาและข้อจำกัด

การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ ได้มุ่งเน้นถึงโอกาสและศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่รวมทั้งข้อจำกัด ซึ่งได้ครอบคลุมบทบาทของพื้นที่ทั้งในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศและภาคเหนือ บทบาทของกลุ่มจังหวัดรวมทั้งจังหวัดและชุมชน อย่างไรก็ตามศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ระดับต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นยังมีข้อจำกัดที่สมควรได้รับการแก้ไขในประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 พื้นที่ในระดับภูมิภาคระหว่าง

ประเทศ

(1) ระบบเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ได้แก่ จีนตอนใต้ สหภาพเมียนมาร์

และสปป.ลาว ยังมีแนวเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยที่เป็นระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม ทำให้มีข้อจำกัดในบางประการของการร่วมมือทางเศรษฐกิจ เช่น ระบบภาษี ระบบการเงิน วัฒนธรรมในการดำเนินธุรกิจและทัศนคติในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

(2) พื้นที่ของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะสหภาพเมียนมาร์ และสปป.ลาว ที่อยู่ในบริเวณเขตความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภาคเหนือของไทย ยังเป็นพื้นที่ห่างไกลความเจริญของประเทศมาก จึงทำให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับภาคเหนือของไทยเป็นไปได้ล่าช้า เนื่องจากรัฐบาลของประเทศดังกล่าวยังไม่สามารถเร่งรัดการพัฒนาโครงสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานได้ เพราะขาดแคลนเงินทุนและข้อจำกัดทางสภาพพื้นที่ที่เป็นภูเขาและพื้นที่สูง แรงงานในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังด้อยการศึกษาและเป็นชุมชนที่สูง

(3) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เป็นไปได้รวดเร็ว คือ ความร่วมมือที่มุ่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา พัฒนาระดับฝีมือแรงงาน การคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและมูลค่าเพิ่มสูงพอที่จะขนส่งทางอากาศ

(4) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจภูมิภาคระหว่างประเทศ ภาคเหนือตอนบนมีศักยภาพในการพัฒนามากกว่าภาคเหนือตอนล่าง เนื่องจากมีพื้นที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกับประเทศเพื่อนบ้าน และมีเชียงใหม่ เชียงราย เป็นจังหวัดแกนนำความร่วมมือ เนื่องจากมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและสนามบินนานาชาติ ส่วนภาคเหนือตอนล่างมีศักยภาพในระยะยาว ที่จะเชื่อมโยงภูมิภาคระหว่างประเทศด้านตะวันตก คือ เมียนมาร์ กับด้านตะวันออก

ออก คือภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกลุ่มประเทศอินโดจีน ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม

(5) ความล่าช้าและอุปสรรคที่ยังมีต่อความร่วมมือในเขตพื้นที่การพัฒนาภูมิภาคระหว่างประเทศตามแนวพื้นที่ชายแดนการคมนาคมขนส่งทางบก และทางน้ำ อาจเป็นข้อจำกัดต่อแนวทางการพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจของภาคเหนือที่จะปรากฏเป็นรูปธรรมในเวลาอันใกล้ จึงควรมีแผนงานเร่งรัดความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่เน้นการคมนาคมขนส่งทางบกและทางน้ำ ระหว่างกลุ่มจังหวัดในภาคเหนือและระหว่างภาคด้วยกันเองแทน

2.2 พื้นที่ในระดับภาค (ภาคเหนือ)

(1) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ โดยเฉลี่ยมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ และค่อนข้างจะขาดเสถียรภาพเมื่อเปรียบเทียบกับทั้งประเทศ ทั้งนี้เพราะส่วนใหญ่พึ่งพาภาคท่องเที่ยวและภาคเกษตร ที่มีความผันผวนสูง

(2) ความแตกต่างระหว่างช่องว่างของรายได้มีแนวโน้มมากขึ้นตามผลพวงของการพัฒนาทั้งในระดับภาคเหนือตอนบนที่มากกว่าภาคเหนือตอนล่าง 1.27 : 1 ในปี 2537 รายได้ประชากรเมืองสูงกว่าชนบท 3.09 : 1 ในปี 2535 และรายได้นอกภาคเกษตรสูงกว่าในภาคเกษตร 3.6 : 1 ในปี 2534

(3) ภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่างมีความแตกต่างทางด้านสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และด้านสังคมวัฒนธรรม ภาคเหนือตอนบนจะมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 50 เป็นภูเขาและที่ราบสูง มีพื้นที่เหมาะสมแก่การเพาะปลูกอย่างแท้จริงเพียงร้อยละ 10 ความหนาแน่นของประชากรเพียง 52.7 คนต่อตารางกิโลเมตร สังคมและวัฒนธรรมมีความหลากหลายแต่มีลักษณะเด่นชัด เช่นภาษาพูดส่วนภาคเหนือตอนล่างจะมีสภาพ

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูก ความหนาแน่นของประชากร 74.8 คนต่อตารางกิโลเมตร สังคมและวัฒนธรรมมีลักษณะผสมผสานไม่เด่นชัด ทำให้ภาคเหนือตอนบนมีการพัฒนาไปทางด้านการท่องเที่ยวเกษตรบนพื้นที่สูง พืชผัก ผลไม้ ได้แก่ ลิ้นจี่ ลำไย สตอเบอร์รี่ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานที่มีทักษะด้านฝีมือ ส่วนภาคเหนือตอนล่างมีการพัฒนาไปทางด้านเกษตรที่ราบ มีการกระจายชนิดของพืชน้อย ส่วนใหญ่ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย และถั่ว มักประสบภัยธรรมชาติน้ำท่วมเป็นประจำ จึงมีความผันผวนสูง

(4) พื้นที่ภาคเหนือตอนบนส่วนใหญ่มีพื้นที่ติดกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน เมียนมาร์ กับ สปป.ลาว จึงได้รับผลกระทบในเรื่องของแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีลักลอบเข้ามาทำงาน อันเป็นอุปสรรคต่อการจ้างและพัฒนาฝีมือแรงงานไทยให้ยกระดับขึ้นไปได้ โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอชายแดนแม่สลด จังหวัดตาก แม่สาย จังหวัดเชียงราย และจังหวัดใหญ่ ๆ อย่างเชียงใหม่ และมีการค้าออกระบบปริมาณมากถึงร้อยละ 40 ของปริมาณการค้ารวมตามชายแดน

2.3 พื้นที่ในระดับกลุ่มจังหวัด

(1) มีความแตกต่างทางด้านผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัด และอัตราการเจริญเติบโตโดยในปี 2537 กลุ่ม 1 (เชียงใหม่) ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน) มีสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมร้อยละ 35.3 ของผลิตภัณฑ์รวมของภาค ซึ่งแตกต่างจากกลุ่ม 2 (นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร และตาก) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 22.6 กลุ่ม 3 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 20.9 และกลุ่ม 4 (พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร และเพชรบูรณ์) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 21.2

(2) ฐานการพัฒนาที่มีความแตกต่างกัน โดยกลุ่ม 1 มีฐานทางเศรษฐกิจหลากหลายโดยมีทั้งด้านอุตสาหกรรมและบริการ แต่กลุ่ม 2, 3 และ 4 มีเกษตรกรรมเป็นหลัก ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มจังหวัดด้วยกัน

(3) ในพื้นที่ระหว่างกลุ่มจังหวัดด้วยกัน ขาดการกำหนดเป้าหมายร่วมในการพัฒนาที่จะก่อให้เกิดการร่วมมือและเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เช่น ระบบการขนส่งทางอากาศและทางน้ำ

2.4 พื้นที่ในระดับจังหวัด

(1) ในกลุ่มจังหวัดก็มีความแตกต่างกันเองของจังหวัดในกลุ่มเดียวกัน เช่น ผลผลิตของจังหวัดและรายได้ต่อหัวระหว่างจังหวัดเชียงใหม่กับแม่ฮ่องสอน ซึ่งแตกต่างกันมาก

(2) ในกลุ่มจังหวัดเดียวกันยังมีความแตกต่างเรื่องการกระจุกตัวของความเจริญและด้านอุตสาหกรรมระหว่างจังหวัด และระหว่างเมืองกับชนบทในจังหวัด เช่น จังหวัดพิษณุโลกกับจังหวัดสุโขทัย อำเภอเมืองกับอำเภออื่นในจังหวัดลำพูน เป็นต้น

(3) การกระจุกตัวของความเจริญ ทำให้เกิดปัญหาการอพยพแรงงาน ความเสื่อมโทรมทางสังคม การแบ่งสรรและการจัดการการใช้ประโยชน์จากการลงทุนของรัฐในโครงสร้างพื้นฐานที่กระจุกตัวตามเมือง การขยายตัวของเมืองไม่กระจายไปรอบนอก

การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจในช่วงแผนฯ 8 มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านและคุณภาพชีวิต โดยการพัฒนาสมรรถนะเศรษฐกิจของภาคเหนือได้มุ่งเน้นการสร้างโอกาสและศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่ ซึ่งจำแนกโดยบทบาทของพื้นที่เป็น 3 ระดับ กล่าวคือ ระดับภูมิภาคระหว่าง

ประเทศ ระดับภาค/กลุ่มจังหวัด และระดับจังหวัด/ชุมชน

นอกจากการเสริมสร้างโอกาสและศักยภาพของพื้นที่แล้ว ยังได้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน ซึ่งในการพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น จำเป็นต้องพัฒนาคนและสภาพแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์

3.1 วัตถุประสงค์

(1) พัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวสู่ทุกพื้นที่ในระดับครอบครัวชุมชน ให้มีลักษณะการพัฒนาเจริญเติบโตแบบยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคนซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้าย

(2) เพื่อเสริมสร้างฐานการผลิตให้มีความเข้มแข็งสอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสภาพของสังคมในแต่ละพื้นที่ และให้มีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกันอย่างมีระบบในทุกระดับของพื้นที่ ได้แก่ ชนบท เมือง จังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาคและระดับภูมิภาคระหว่างประเทศ

(3) รักษาระดับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และมีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีเสถียรภาพ

3.2 เป้าหมาย

(1) เน้นการพัฒนาศักยภาพตามพื้นที่ และให้ความสำคัญกับพื้นที่จังหวัดยากจน พื้นที่จังหวัดชายแดน พื้นที่ชนบท กลุ่มผู้ด้อยโอกาส เด็กสตรี คนพิการให้เกิดการกระจายกิจกรรมโอกาสทาง

เศรษฐกิจ และบริการทางสังคม เช่น ด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการอย่างทั่วถึง

(2) เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีโครงสร้างที่เหมาะสม และหลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สาขาการผลิตที่สำคัญ ตลอดจนเสริมสร้างการเชื่อมโยงการผลิตระหว่างขั้นตอน/กระบวนการผลิต

(3) ให้ความสำคัญต่อการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเป็นฐานสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเหนือ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของพื้นที่ภูมิภาคระหว่างประเทศ

(4) รักษาระดับการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคมในแต่ละพื้นที่ให้เกิดความสงบสุข มีคุณภาพชีวิต ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เน้นการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายไม่มุ่งด้านวัตถุ รู้จักการออมเงินและอยู่ในกรอบศีลธรรมวัฒนธรรมอันดีงาม

4. การพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่

ภาคเหนือมีความได้เปรียบของพื้นที่ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของภาคเองโดยสามารถเชื่อมโยงกับภาคอื่น ๆ ภายในประเทศและกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากที่ตั้งของภาคเหนือมีชายแดนติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ และ สปป.ลาว นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงกับประเทศจีนตอนใต้ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ สามารถจำแนกตามยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ได้ดังต่อไปนี้

4.1 ระดับการพัฒนาภูมิภาคระหว่าง

ประเทศ

สร้างความร่วมมือกับกลุ่มประเทศในเขตการพัฒนาภูมิภาคระหว่างประเทศที่มีพื้นที่ติดต่อกับภาคเหนือได้แก่ จีนตอนใต้ สปป.ลาว สหภาพเมียนมาร์ในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานและทางด้านวัฒนธรรม โดยให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางหลัก และให้พื้นที่ชายแดนได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เป็นเมืองพัฒนาและเชื่อมโยงเข้ากับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญคือ

(1) ให้องค์กรประสานทั้งองค์กรภาครัฐ คือ สำนักงานคณะกรรมการประสานการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและองค์กรภาคเอกชน สำหรับภาคเหนือมีคณะกรรมการประสานงานร่วมภาครัฐและเอกชน 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน สร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้ความสำคัญของความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมที่จะต้องก้าวไปด้วยกันอย่างสอดคล้องและเข้มแข็งเพื่อประโยชน์ร่วมกันในระดับภูมิภาคระหว่างประเทศ และมีสมรรถนะการแข่งขันในเศรษฐกิจโลกได้

(2) กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการร่วมมือให้เหมาะสมกับศักยภาพโอกาสข้อจำกัดของแต่ละประเทศให้เสริมสร้างและเกื้อกูลซึ่งกันและกันและได้รับประโยชน์ร่วมกัน

จินตอนใต้ มียุทธศาสตร์การ เมืองและเศรษฐกิจนำการพัฒนา โดยมีจุดแข็งใน ด้านแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน โอกาส ทางด้านตลาดและฐานการผลิตสินค้าในตลาดล่าง

สหภาพเมียนมาร์ มียุทธศาสตร์ การเมืองและสังคมนำการพัฒนา โดยมีจุดแข็งใน ด้านแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานและแรงงาน โอกาสการขยายความร่วมมือไปสู่อนุทวีป

สปป.ลาว มียุทธศาสตร์สังคมและ เศรษฐกิจนำการพัฒนา โดยมีจุดแข็งในด้านแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน โอกาสการขยาย ความร่วมมือไปสู่ประเทศกัมพูชาและเวียดนาม

ไทย มียุทธศาสตร์เศรษฐกิจ นำการพัฒนา โดยมีจุดแข็งในการเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์และความพร้อม ทางด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง โอกาสการเป็นฐานการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมี มูลค่าเพิ่มสูง และเป็นผู้นำในการท่องเที่ยว

(3) เร่งรัดและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เครื่องข่ายคมนาคมขนส่งให้เชื่อมโยงเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะโครงการถนนผ่าน สปป.ลาว และสหภาพ เมียนมาร์ที่เชื่อมโยงไปจินตอนใต้ โครงการรถไฟ เเดนชัย-เชียงราย โครงการร่วมมือข้อตกลงการเดินทาง เรือและใช้น้ำในแม่น้ำโขง เตรียมขยายสนามบิน นานาชาติแห่งใหม่ที่เชียงใหม่ โครงการสร้างสะพาน ข้ามแม่น้ำโขงที่เชียงของ เร่งรัดการเปิดใช้สะพานที่ อำเภอแม่สอด-เมียวดี

(4) พัฒนาเมืองเชียงใหม่-ลำพูน ให้ทำ หน้าที่เป็นศูนย์กลางของพื้นที่ภูมิภาคระหว่าง ประเทศ โดยการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อกำหนดพื้นที่ ซึ่งจะเป็นที่ตั้งของกิจกรรมใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น ปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งปรับระบบ การคมนาคมขนส่งเชื่อมต่อกับจังหวัดต่างๆ เพื่อ

สนับสนุนให้เชียงใหม่-ลำพูนมีศักยภาพเป็นศูนย์ กลางของพื้นที่ภูมิภาคระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำโขง โดยแท้จริงในด้านการศึกษา การเงินการธนาคาร อุตสาหกรรม และการบริการท่องเที่ยว ส่วนเชียงราย พัฒนาให้เป็นประตูชายแดนที่จะเปิดไปสู่ประเทศ เพื่อนบ้านด้านการค้า การท่องเที่ยว เป็นหลัก

(5) ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกัน เป็นเครือข่ายระหว่าง 4 ประเทศ (5 เชียง) โดยเน้น ภาคเหนือตอนบนของไทยเป็นประตูเข้าสู่จินตอนใต้ (มณฑลยูนนานและเสฉวน)

4.2 ระดับภาคและกลุ่มจังหวัด

สร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงในระดับ ภาคและกลุ่มจังหวัดให้สอดคล้องและเกื้อกูลซึ่งกัน และกันตามศักยภาพของพื้นที่

(1) ภาคเหนือตอนบน มีศักยภาพทาง ด้านการคมนาคมขนส่งทางอากาศและทางลุ่มแม่น้ำ โขง การท่องเที่ยวบริการเชิงอนุรักษ์ เกษตรกรรมพืช ผักผลไม้ และอุตสาหกรรม ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม จังหวัด คือ กลุ่มจังหวัดที่ 1 และกลุ่มจังหวัดที่ 3

(1.1) กลุ่มจังหวัดที่ 1 ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน มีพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มจังหวัดที่ 3 เป็น ส่วนใหญ่ มีศักยภาพเป็นศูนย์กลางพื้นที่ภูมิภาค ระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำโขงและของภาคเหนือมีจุด แข็งด้านโครงสร้างพื้นฐาน บริการการท่องเที่ยว เกษตรและอุตสาหกรรมโดยแต่ละจังหวัดมีบทบาท ดังต่อไปนี้

เชียงใหม่ เป็นศูนย์กลางของ ระดับกลุ่มจังหวัดที่ 1 ระดับภาค และระดับการ พัฒนาภูมิภาคระหว่างประเทศ มีศักยภาพทาง เศรษฐกิจ ความพร้อมในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคพื้นฐาน การเงิน การธนาคาร

การท่องเที่ยว การศึกษา วิจัยและพัฒนา ตลอดจน
ด้านเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม

ลำพูน เป็นฐานทางด้านอุตสาหกรรมหลักของกลุ่มจังหวัดที่ 1 มีศักยภาพในด้าน
การผลิต อุตสาหกรรมสนับสนุนการเกษตรและ
เกษตรอุตสาหกรรม

ลำปาง เป็นฐานทางการคมนาคมขนส่งทางบกและพลังงาน มีศักยภาพใน
ด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เซรามิกส์ และอุตสาหกรรม
กรรมสนับสนุน

แม่ฮ่องสอน มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนบนพื้นที่สูง กิจกรรมทางด้านสถานฝึกและเก็บตัวนักกีฬาและสถาน
ฟื้นฟูสุขภาพ

(1.2) กลุ่มจังหวัดที่ 3 ได้แก่ เชียง
ราย พะเยา แพร่ น่าน อุดรดิตถ์ มีพื้นที่เชื่อมโยงกับ
ประเทศเพื่อนบ้านและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนบนเป็นส่วนใหญ่มีศักยภาพการค้าชายแดน
การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การท่องเที่ยว
เกษตร และอุตสาหกรรม โดยแต่ละจังหวัดมีบทบาท
ดังต่อไปนี้

เชียงราย เป็นฐานทางการค้าชายแดนที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน
อำเภอเชียงของ และยังมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
พหุวิทยกรรม และเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม

พะเยา มีศักยภาพด้านเกษตร
เกษตรอุตสาหกรรม การประมง อุตสาหกรรมชุมชน

แพร่ มีศักยภาพเป็นฐาน
อุตสาหกรรมการผลิตของกลุ่มจังหวัดที่ 3 มีความ
พร้อมทางการคมนาคมขนส่ง

น่าน มีศักยภาพด้านการค้า
ชายแดน การท่องเที่ยวที่ห้วยโก๋น และยังมีศักยภาพ
ด้านเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม

อุดรดิตถ์ มีศักยภาพด้าน
เกษตร อุตสาหกรรมเกษตร แหล่งน้ำและพลังงาน
จากน้ำ

(2) ภาคเหนือตอนล่าง มีศักยภาพทาง
ด้านการคมนาคมขนส่งทางน้ำ การบริการการท่องเที่ยว
ด้านมรดกโลกและธรรมชาติ เกษตรกรรมพืช
ไร่ อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร และอุตสาหกรรม
สนับสนุน ประกอบไปด้วย 2 กลุ่มจังหวัด คือ กลุ่ม
จังหวัดที่ 2 และกลุ่มจังหวัดที่ 4

2.1 กลุ่มจังหวัดที่ 2 ได้แก่ นคร
สวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร และตากมีพื้นที่เชื่อม
โยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภาคกลางตอนบนเป็น
ส่วนใหญ่มีศักยภาพทางการคมนาคมขนส่งทาง
น้ำ การค้าชายแดน การท่องเที่ยว และแหล่งพลัง
งานแร่ธาตุ โดยแต่ละจังหวัดมีบทบาทดังต่อไปนี้

นครสวรรค์ เป็นฐานอุตสาหกรรม
การผลิตของกลุ่มจังหวัดที่ 2 และเป็นประตู
เชื่อมโยงไปสู่ภาคกลางตอนบน มีศักยภาพใน
อุตสาหกรรมสนับสนุนเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม
การประมงและการขนส่งทางน้ำ

อุทัยธานี มีศักยภาพในด้าน
อุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงาน
มาก นอกจากนี้ยังมีศักยภาพในด้านเกษตรกรรม
และอุตสาหกรรมด้านท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่
อุทยานป่าสงวนห้วยขาแข้ง

กำแพงเพชร มีศักยภาพทางด้าน
เกษตร อุตสาหกรรมเกษตร ท่องเที่ยว และแหล่ง
พลังงานด้านน้ำมัน

ตาก เป็นฐานทางการค้า
ชายแดน พหุวิทยกรรม มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว
ได้แก่ แม่สอ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็น
หลัก และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติแร่ธาตุ

2.2 กลุ่มจังหวัดที่ 4 ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร เพชรบูรณ์ มีพื้นที่เชื่อมโยงกับภาคเหนือตอนบนและตอนกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีศักยภาพทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน บริการท่องเที่ยว การเกษตร อุตสาหกรรม การแปรรูปการเกษตร และอุตสาหกรรมทั่วไป โดยแต่ละจังหวัดมีบทบาท ดังนี้

พิษณุโลก เป็นศูนย์กลางของภาคเหนือตอนล่าง และเป็นฐานทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างบริการพื้นฐาน การเงิน การธนาคาร มีศักยภาพด้านการศึกษา การท่องเที่ยว การวิจัย และพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเกษตรอุตสาหกรรม

สุโขทัย มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว การเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมชุมชน

พิจิตร เป็นฐานอุตสาหกรรมการผลิตของกลุ่มจังหวัดที่ 4 มีศักยภาพด้านการขนส่งทางน้ำ การเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมสนับสนุน

เพชรบูรณ์ เป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เกษตร อุตสาหกรรม การเกษตร กิจกรรมทางด้านฟื้นฟูสุขภาพและสถานฝึกและเก็บตัวนักกีฬา

4.3 ระดับจังหวัดและชุมชน

(1) สร้างศักยภาพของพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการพัฒนาโดยให้มีแผนชัดเจน

1. ผังการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาในแต่ละด้านโดยแบ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เกษตรและพื้นที่พัฒนาให้ชัดเจน

2. สร้างองค์การรองรับการพัฒนา ได้แก่ สหกรณ์ ชมรมแม่บ้าน องค์การพัฒนาเอกชน

ในพื้นที่ สมาพันธ์อุตสาหกรรมขนาดย่อม ชมรมยูวเกษตรกร และยูวอุตสาหกรรม

3. พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม และสร้างผู้นำ ผู้ประกอบการแต่ละชุมชนขึ้นมาเป็นแกนในการพัฒนา และเข้ามามีส่วนร่วมในแผนการพัฒนาของชุมชน

4. จัดทำแผนที่แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงเพื่อนำมาพัฒนาและการดูแลเฝ้าระวังการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศวิทยา

5. แผนการจัดตั้งและเชื่อมโยงศูนย์ข้อมูลระดับจังหวัดและชุมชนเข้าด้วยกัน ในด้านข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงาน ภาวะการผลิตและการตลาดทรัพยากรธรรมชาติและสังคม

6. แผนการจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาแรงงาน เผยแพร่และพัฒนาเทคโนโลยีตามภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยนำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากขึ้น เช่น วีดิโอ อินเทอร์เน็ต การศึกษาทางไกลโดยใช้ดาวเทียม

7. แผนการส่งเสริมด้านการศึกษา การรู้จักคิดค้นและออกแบบสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ การฝึกอาชีพและสร้างผู้นำด้านสาขาการผลิตต่างๆ เช่น แผนการสร้างยูวชุดการตลาด ยูวชุดการเกษตร ยูวชุดการท่องเที่ยว ยูวชุดด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และประสานเชื่อมโยกับพื้นที่อื่น

8. แผนการส่งเสริมด้านอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมชุมชน และอุตสาหกรรมบริการสังคม ได้แก่ อุตสาหกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา โดยให้เกิดประโยชน์แก่เด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสและพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายการพัฒนา

9. แผนการพัฒนาและเลือกสาขาการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม และให้มีการวางแผนการพัฒนาด้านสังคมรองรับ เช่น ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีระบบโครงสร้างพื้นฐานรวมทั้งปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ และกำหนดพื้นที่สำหรับเป็นที่ตั้งกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมโรงเรียน โรงพยาบาล และสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภคควบคู่ไปพร้อมกันไปด้วยอย่างเหมาะสม

10. จัดตั้งศูนย์กลางการฝึกอบรมบุคลากรด้านการบริการและการบริหารการท่องเที่ยว การจัดอบรมมัคคุเทศก์ และพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในสถาบันศึกษา

(2) จัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาให้กระจายไปในพื้นที่ที่มีความยากจนใน 5 จังหวัดที่มีการพัฒนาต่ำสุด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร เชียงราย ตาก และน่าน พื้นที่ที่มีการอพยพแรงงานมากได้แก่ พิจิตร เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และพื้นที่ชายแดนที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ แม่สาย แม่สอด เชียงแสน เชียงของ และห้วยโก๋น

(3) พัฒนาชุมชนชายแดน อ.แม่สาย อ.เชียงของ อ.แม่สอด และบ้านห้วยโก๋น

1. วางแผนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนชายแดนของภาคเหนือ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้มีระบบโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และกำหนดพื้นที่ที่จะเป็นที่ตั้งกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมที่จะนำเอาวัตถุดิบและแรงงานมาใช้ในการผลิต

2. ประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการค้าชายแดนและอำนวยความสะดวกต่อนัก

ท่องเที่ยว รวมทั้งการนำเอาแรงงานเข้าใช้ในพื้นที่ที่กำหนด

(4) ปรับปรุงผังเมืองรวมของเมืองต่างๆ ในภาคเหนือ สนับสนุนบทบาทหน้าที่ของแต่ละเมือง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่างๆ ให้มีพื้นที่ว่างเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมและสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเหมาะสม กำหนดพื้นที่สำหรับเป็นที่พักอาศัยของผู้มีรายได้น้อย กำหนดพื้นที่ควบคุมอาหารสูงและกำหนดพื้นที่สำหรับเป็นที่ตั้งกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม

5. การสร้างฐานการผลิตให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก

5.1 การปรับโครงสร้างการผลิต

ปรับโครงสร้างการผลิตให้มีเสถียรภาพมากขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงลง โดยให้มีโครงสร้างการผลิตที่หลากหลาย และกระจายไปในสาขาที่มีความผันผวนน้อยให้มากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและมีเป้าหมายชัดเจนในด้านความได้เปรียบในการแข่งขันทางด้านสมรรถนะเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคุณภาพมาตรฐานของวัตถุดิบ สินค้าและบริการ ตลอดจนระดับฝีมือแรงงาน จัดทำแผนการลงทุนในปัจจุบันโครงสร้างพื้นฐานและมีเป้าหมายสอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตในแต่ละศักยภาพของพื้นที่ โดยมีแนวทางการพัฒนาหลักคือ

(1) ปรับโครงสร้างการผลิตทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการให้มีความหลากหลายเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. มุ่งพัฒนาในด้านวนเกษตรที่เป็นเกษตรแบบผสมผสานระหว่างการปลูกพืชและ

เลี้ยงสัตว์ สร้างความสมดุลในระบบนิเวศวิทยา การนำเอาพืชใหม่ตามโครงการพระราชดำริมาให้

2. ขยายพื้นที่และเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจากพืชหลักที่มีความอึดตัวในตลาดโลก เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ไปสู่พืชไม้ผล ผักผลไม้ เช่น ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดฝักอ่อน เห็ด มะเขือเทศ ไม้ประดับ ปศุสัตว์ และอาหารสัตว์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงให้มากขึ้น

3. ส่งเสริมเกษตรอุตสาหกรรมในครัวเรือนและอุตสาหกรรมอาหารพื้นบ้านและอุตสาหกรรมถนอมอาหารและสมุนไพร

4. พัฒนาอุตสาหกรรมตามแนวแผนแม่บทอุตสาหกรรมไทย 4 กลุ่ม คือ อุตสาหกรรมเพื่ออนาคต ได้แก่ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เครื่องไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีชีวภาพ อุตสาหกรรมสากล อุตสาหกรรมพื้นฐานสนับสนุน ได้แก่ อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ อุตสาหกรรมชิ้นส่วนพลาสติก และอุตสาหกรรมเพื่อชุมชนและชนบท อุตสาหกรรมรับช่วงการผลิตที่มีศักยภาพ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องประดับ สินค้าหัตถกรรม ของที่ระลึก อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ชิ้นส่วนพลาสติก

5. พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงภูมิศาสตร์เชื่อมโยงเข้ากับพื้นที่ภูมิภาคระหว่างประเทศ โดยให้ไทยเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โรงแรมที่พัก การคมนาคม

6. ส่งเสริมให้มีหมู่บ้านวัฒนธรรม ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่ต่างๆ เพื่อเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวและรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นเอาไว้

7. ส่งเสริมเอกชนลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมและบริการสังคม ได้

แก่ ไฟฟ้า ประปา สถานพยาบาล สถานศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย

8. ยกระดับประสิทธิภาพในการผลิตให้สูงขึ้น โดยเสริมสร้างศักยภาพฝีมือแรงงาน พัฒนาและผลิตแรงงานในสาขาที่ขาดแคลน พัฒนาระดับเทคโนโลยีที่จะนำไปสู่การเพิ่มผลผลิต เทคโนโลยีการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น

9. ให้ความสำคัญและสนับสนุนเป็นพิเศษโครงการลงทุนที่เกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพชีวิต รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนด้านสาธารณสุขและให้ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการลงทุนเหล่านี้กระจายไปสู่ชุมชนท้องถิ่นและผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง

10. สนับสนุนแหล่งเงินทุน เครื่องจักร การก่อสร้างโรงงานและนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้แก่ชุมชน เพื่อเป็นฐานการผลิต

11. ให้ความสำคัญและสนับสนุนเป็นพิเศษโดยยกเว้นภาษีและให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชน และอุตสาหกรรมรับช่วงการผลิต โดยให้เกิดการกระจายไปถึงพื้นที่เป้าหมายระดับครัวเรือนและหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

12. พัฒนาจัดเก็บข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมตามพื้นที่เป้าหมายเพื่อสร้างโอกาสการดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

13. กำหนดพื้นที่หลักในการพัฒนาให้ชัดเจน โดยจังหวัดลำพูน แพร่ พิจิตร นครสวรรค์ เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมระดับจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ พะเยา เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านบริการพื้นฐาน ไทคอมนาคนาสือสาร การ

ขนส่ง การเงินการธนาคารและการท่องเที่ยว อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก และอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และบ้านห้วยโก๋น จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้จังหวัดที่เหลือเป็นพื้นที่ที่สนับสนุนและเชื่อมโยงกับพื้นที่หลัก

14. ให้สถาบันการเงินและแหล่งเงินทุนของรัฐ เข้ามาสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ประกอบการขนาดเล็กและชุมชนชนบทมากขึ้น ควบคู่ไปกับการให้ความรู้พื้นฐานเรื่องการบริหารการเงินที่ถูกต้อง

(2) การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสร้างฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และภูมิปัญญาของชุมชน โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีในการผลิตและการจัดการ พร้อมทั้งให้มีการพัฒนาข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษชาวต่างประเทศและสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้สามารถถ่ายทอดไปสู่ระดับชุมชนให้พึ่งตนเองและพัฒนาต่อไปได้โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. เตรียมบุคลากรในพื้นที่ให้มีความพร้อมต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการฝึกอบรม ให้การศึกษา และเตรียมแผนการพัฒนา บุคลากรในสาขาที่ขาดแคลนขึ้นมารองรับ

2. จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามพื้นที่เป้าหมาย โดยให้บุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการชาวต่างประเทศ ตลอดจนจากสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้า

มามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและวิจัยพร้อมทั้งสิทธิประโยชน์จูงใจเป็นพิเศษ เช่น การออกใบอนุญาตทำงานและการสนับสนุนเงินทุน

3. พัฒนาข้อมูลด้านงานวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. พัฒนาเทคโนโลยีทางด้านสืบพันธุ์พืช สืบพันธุ์สัตว์ ที่จะเสริมสร้างศักยภาพการผลิตสาขาเกษตรกรรม

5. ส่งเสริมเทคโนโลยีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรียกว่าเทคโนโลยีชาวบ้านมาใช้และแลกเปลี่ยนให้เกิดประโยชน์ โดยให้สิทธิพิเศษและจัดตั้งกองทุนดอกเบี้ยต่ำสนับสนุน

6. เผยแพร่ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปสู่ระดับชาวบ้านชนบท และตามสถานศึกษาโรงเรียนต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดให้มีการประกวดผลงานวิจัยหรือเทคโนโลยีดีเด่น

(3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านโทรคมนาคมสื่อสาร แหล่งน้ำและพลังงาน การคมนาคมขนส่งทั้งทางบก ทางอากาศ และทางน้ำ ให้สอดคล้องเชื่อมโยงและเกื้อกูลการพัฒนาเป็นเครือข่ายอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสังคมให้เกิดความสมดุลและมีความยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. จัดทำแผนรวมโครงสร้างพื้นฐานและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อให้เห็นสถานภาพปัจจุบันที่มีอยู่และที่ต้องดำเนินการต่อ แผนงานในอนาคตที่จะต้องดำเนินการเพิ่มเติม ลำดับความสำคัญของโครงการและกรอบระยะเวลาในการพัฒนา

2. จัดทำแผนงบประมาณการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเสนอต่อรัฐ เปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามามีส่วนได้รับสัมปทานหรือร่วมลงทุน

และพัฒนาโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐเป็นพิเศษ
ในด้านแหล่งเงินทุน และสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี
อากร

3. พัฒนาทางหลวงระหว่างภาค
เหนือกับภาคกลางและระหว่างภาคเหนือกับภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยไม่ผ่านเข้าไปในชุมชนต่าง
ๆ และควบคุมการเข้าออกของยานพาหนะอย่างเคร่ง
ครัด

4. เร่งรัดดำเนินการขยายทาง
หลวงสายหลักเชื่อมต่อระหว่างภาคเหนือกับภาค
กลาง และภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5. พัฒนาท่าเรือที่จังหวัดนคร
สวรรค์ และจังหวัดพิจิตรให้เป็นท่าเรือเพื่อการส่ง
ออก โดยให้ตั้งด่านศุลกากรขึ้นในบริเวณท่าเรือ เพื่อ
ให้สามารถขนส่งสินค้าออกสู่เรือใหญ่ได้โดยตรงและ
ทำการปรับปรุงลำน้ำเจ้าพระยาเพื่อให้ระดับน้ำลึกพอ
จะใช้เดินเรือได้

6. จัดทำแผนพัฒนาการบริการ
สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้นำไปสู่การยกระดับคุณ
ภาพชีวิตและการกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ เช่น สถาน
ศึกษา สถานพยาบาล สาธารณูปโภค การคมนาคม
ขนส่ง

7. ส่งเสริมให้มีการนำเอาความ
ก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ มาใช้ใน
ระดับที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อยกระดับเทคโนโลยี
คุณภาพและประสิทธิภาพการผลิต

6. การเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้

เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ

รักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่
ในระดับที่เหมาะสม และมีเสถียรภาพ โดยให้มีแผน

มหทวนและปรับโครงสร้างการผลิตให้สอดคล้องกับ
การเปลี่ยนแปลงและรักษาสมรรถนะในการแข่งขัน
ไว้ได้ นำเอานโยบายและมาตรการระบบการเงินการ
คลังมาสนับสนุนโครงสร้างการผลิตดังกล่าว ทั้งนี้ให้
มีแนวทางสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ
โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

6.1 พัฒนาระบบการเงินและตลาดทุนทั้งจาก
ต่างประเทศและในประเทศให้มีความเข้มแข็งและมี
ประสิทธิภาพที่จะสนับสนุนสาขาการผลิตต่างๆ สร้าง
โอกาสการลงทุนใหม่และการนำเงินกลับไปลงทุนต่อ
เพื่อขยายฐานการผลิต

6.2 ให้โอกาสสถาบันการเงินของรัฐเข้ามามี
ส่วนร่วมสนับสนุนสาขาการผลิตต่าง ๆ ให้มากขึ้น
โดยขยายขอบข่ายของการบริการไปสู่อุตสาหกรรม
ขนาดย่อมและขนาดกลาง อุตสาหกรรมเกษตร
อุตสาหกรรมชุมชน อุตสาหกรรมสนับสนุนให้มี
แหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำและความยืดหยุ่น

6.3 ปลุกฝังทัศนคติและค่านิยมของชุมชน
ท้องถิ่นให้รู้จักวิถีการดำเนินชีวิตภายใต้การเติบโต
ทางเศรษฐกิจได้อย่างถูกต้อง ไม่ยึดติดในวัตถุนิยม
รู้จักการออมเงิน เพิ่มการใช้จ่ายในภาคการศึกษา
สาธารณสุขและคุณภาพชีวิตในระดับที่เหมาะสม
โดยนำเอาระบบของสหกรณ์ มูลนิธิ กลุ่มพัฒนาชุม
ชนในพื้นที่เป็นแกนกลางในการดำเนินการ

6.4 พัฒนาโครงสร้างวัฒนธรรมหมู่บ้านให้
เป็นแกนในการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจ ให้มีความ
เข้มแข็งและมีเสถียรภาพในลักษณะแบบเดียวกับ
โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง

6.5 จัดตั้งองค์กรกลางในพื้นที่ขึ้นมาดูแล
ทรัพยากรน้ำ ดิน ป่าไม้ และแร่ธาตุ เพื่อให้ฐาน
ทรัพยากรยั่งยืน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
อย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืนต่อไป